

eul_wid: qwm-bs

Ἀριστείδης ὁ ῥήτωρ · Aristides the Orator

To Capitolinus

Πρὸς Καπίτωνα

Period: Ῥωμαϊκή [Roman](#)
Dialect: Ἀττικίζουσα [Atticizing](#)
Domain: Ῥητορική [Oratory](#)
Format: Λόγος [Oration](#)

[20] Νῦν σὲ καὶ μᾶλλον φιλοῦμεν οὕτως ἐρωτικῶς τοῦ Πλάτωνος ἔχοντα, ὃν ἐγὼ φαίην ἂν τιμᾶν καθ' Ὅμηρον ἴσον ἐμῇ κεφαλῇ. εἰ γάρ τοι καὶ πάντες φαῦλοι πρὸς ἐκείνον, ἀλλ' ἕκαστος τιμιώτατος αὐτὸς ἑαυτῷ, φασί. καίτοι τί λέγω; οὐκ οἶδα μὲν γὰρ εἰ πιστεύεις ἀληθὲς δὲ ἐρῶ. εἰ δὲ μὴ ἐγγὺς ἐκείνον ἔφησας ἡμῶν εἶναι, οὐκ ἂν οὕτω με εὐφρανas ὡς ὅτι προκατείληψαι δείξας· οὕτως ἐμοὶ φίλος ἀνὴρ καὶ φίλων ἐπέκεινα. συνέβη δέ μοι καὶ περὶ Δημοσθένη τοιοῦτον ἕτερον, φράσω δὲ καὶ πρὸς σέ. ἀνὴρ τῶν ἐκ τῆς γερουσίας τῆς Ῥωμαίων, Λίβυς τὰ ἀρχαῖα, Μάξιμος τοῦνομα, ἄξιος ὅτου βούλει, φασί δὲ οἱ ταῦτα δεινοὶ καὶ ῥήτορα αὐτὸν ἐν πρώτοις εἶναι Ῥωμαίων, οὗτος τοῖς τε Δημοσθένους λόγοις προσέκειτο ὑπερφυῶς καὶ οὐκ οἶδ' ὄντινα τρόπον καὶ τοῖς ἡμετέροις ἑάλω τούτοις· καὶ δὴ οἷα συμφοιτῶν τε εἰς Ἀσκληπιοῦ καὶ φιλοκαλίας ἐλλείπων οὐδὲν συνῆν ἐμοὶ καθ' ἐκάστην ἡμέραν κατὰ τοὺς λόγους ὥστε τι καὶ περιειργασάμην πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ τοιούτου. [20]

316 ἔτυχε γάρ μοι λόγος τις πεποιημένος ἐκ τρίτων πρὸς Λεπτίνην ἐξ ἀρχῆς τοιαῦδε· εἶχον ἐν χερσὶ τὸν λόγον τὸν τοῦ Δημοσθένους, καὶ ὡς ἐγενόμην ἐπὶ τῶν κεφαλαίων ἃ τοῦ Λεπτίνου μέλλοντος ἐρεῖν ὑπετέμνετο, ἀποστήσας ἑμαυτὸν τοῦ Δημοσθένους ὑπ' ἑμαυτοῦ τι συνεώρων. ὡς δὲ εὗρον καὶ δύο καὶ τρία τῶν χρησίων, ἐνταῦθα πάλιν αὖ ἐπ' ἄλλο τι ἐχώρουν. καί μοι πειρωμένῳ τὸ αὐτὸ αἰεὶ συνέβαινε. καὶ οὕτω δὴ ἀπὸ τοῦ κρασπέδου θοιμάτιον, εἰ δὲ βούλει, τὸν λέοντα ἀπὸ τοῦ ὄνυχος ἀπειργασάμην. τοῦτον οὖν αὐτῷ τὸν λόγον δείξαι ἐπεχείρησα καὶ μέλλων δείξειν προεῖπον ὅτι πρὸς Λεπτίνην ἐφευρημένα σὺν τῷ πρὸς Λεπτίνην ἐφευρήσει. Μὴ ἀδικῶ γε, ἔφην ἐγώ. καὶ ὅς μὰ Δία εὐγενῶς τε καὶ ὡς ἂν πᾶς ἡράσθη τε καὶ ἡγάσθη ὅστις φιλόλογος, Οἶσθα, ἔφη, ὅτι κάθημαι πρὸς τοῦ Δημοσθένους; κἀγώ, τὸν αὐτὸν ἄρ', ἔφην, ἐμοὶ βουκολεῖς, ὥστ' εἰ νικῶ μ', οὐκ ἐχθρὸς ὁ στεφανούμενος, ἀλλ' ὃ σύ τε κἀγὼ συσπεύδομεν. ὡς δὲ ἐκέλευε τὰ βιβλία ἐν μέρει δεικνύναι καὶ τὸ πρᾶγμα πανταχῇ σπουδῇ ἦν, οὕτωςί τοι, ἔφην ἐγώ, σοὶ ταῦτα γινώσκω περὶ Δημοσθένους, καὶ ἡγοῦμαι ταυτὸν ὅπερ σὺ, μὴ ῥάδιον εἶναι τὸν ἄνδρα ἐκείνον παρελθεῖν. εἰ δ' οὖν τις κάμοι θεῶν ἐπιβοηθήσειε, πολλὰ δ' ἐν Ἀσκληπιοῦ τὰ παράδοξα, ὅτι οὐκ ἔδειξας, ἔφην, τὰ ἄθλα, ἵνα προθυμότερον ἀγωνιζοίμην. ἀποτυχάνοντι μὲν γὰρ μανία καὶ μηδὲν ἐπαΐειν περὶ λόγων· ἐὰν δ' ἄρα, ἔφην, κρατῶ, τί μοι περιέσται; καὶ ὅς ἦσθη τε ἀκούσας, ὥσπερ ἐγὼ ἐκείνου ἀκούσας ἦσθη ὅτι τῷ Δημοσθένει συνεστήκοι, καὶ ἔδωκεν ἄδειαν δεῖξαι τὸν λόγον. καὶ ὅπως ἦδη διετέθη τὰ ἐπὶ τούτοις αὐτὸς ἂν εἰδείη, καὶ σὺ δὲ εἴ που συγγένοιο τῷ ἀνδρὶ καὶ μνησθείης. οὕτως ἐμοὶ κοινῶς μὲν εἰπεῖν τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν, δι'

ἀκριβείας δὲ τούτων ὑπὲρ πάντας ἔρωσ δεινὸς καὶ φιλία θαυμαστή τις ἐντέτηκεν ἐκ παιδός.

[30]

317 ὥστε καὶ σοὶ νῦν οὐ μόνον οὐ νεμεσῶ τῆς γνώμης ἣν ἔχεις, ἀλλὰ καὶ συγχαίρω. καὶ φιλῶν οὐκ ἀνήσω, ὅτι μὴ καὶ ὅσον οἶόν τε προσθήσω, νομίζων ἀκριβῶς ἐταῖρόν τε ἑμαυτοῦ καὶ στασιώτην εἶναι. οὐ γὰρ εἰς μελάνδετον σάκος ταυροσφαγοῦντες, ὡς Αἰσχύλος ἐποίησεν, ἀλλ' εἰς τοὺς Πλάτωνος λόγους ἀφορῶντες, ὥσπερ τινὰς συναγωγὰς καὶ κοινούς, εἰκότως ἂν πιστεύειν ἀλλήλοις ἔχοιμεν περὶ ἀπάντων. πάρεστι δέ σοι γινῶναι ὅτι καὶ ἡμῖν τι προσήκει Πλάτωνος, εἰ καὶ μὴ τοσοῦτον ὅσον τοῖς σοφοῖς, ἀλλ' ὅσον γε ἐπίστασθαι χαίρειν τῷ ἀνδρί. ἢ τε γὰρ ἡμῖν φωνὴ σὺν θεοῖς εἰπεῖν οὐχὶ κώλυμα τὸ μηδὲν ἂν τῶν ἐκείνου δέξασθαι δύνασθαι, οὐδέ τις ἡμᾶς ἀπελαύνει πρόρρησις εἰ καὶ μυστηρίων, καὶ τὸν βίον οὐ παντάπασιν ἀπάδειν φασὶ τῆς ἐκείνου γνώμης οἱ πεπειραμένοι. ἀλλ' εἴτ' ἐγὼ κατ' ἐκείνον ἔφην τότε εἴτ' ἐκεῖνος νῦν κατ' ἐμέ, οὐκ ἂν μοι δοκεῖ μέσος ἐγγενέσθαι οὐδὲ παρελθεῖν παρὰ τῷ ἐτέρῳ τὸν ἕτερον εὐνοίας ἔνεκα καὶ τοῦ ταῦτά γιγνώσκειν περὶ τῶν ὅλων εἶεν. Φέρε δὴ πρὸς αὐτοῦ τοῦ φιλίου Διός, ἐπεὶ καὶ Πλάτων τό τε ἀληθὲς ἀπανταχοῦ τιμᾷ καὶ τὰς ἐν τοῖς λόγοις συνουσίας ἀφορμὴν φιλίας ἀληθινῆς ὑπολαμβάνει, σαφέστερον κατίδωμεν τί ποτε ἦν ὃ σοι προσέστη τῶν λόγων, οὓς δὴ πρὸς αὐτὸν ἡμῖν φασὶ τινες πεποιῆσθαι. ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐπειρώμην πανταχοῦ σύμψηφον ὄντα ἑμαυτῷ δεικνύναι. εἴτε γάρ τι ἡμῖν λελήρηται, οὐδὲν δεῖ τῆς Στησιχόρου παλινωδίας, ἀλλὰ σπογγιὰ ἰάσεται, εἴτε τι καὶ κρεῖττον ἐν τοῖς λόγοις ἔνεστιν ἢ ὡς τοῦτο τὸ ἄθλον πρέπειν αὐτοῖς. σὺ δὲ ἐπαίνει μὲν, εἴ σοι μὴ δοκεῖ, μηδὲν μᾶλλον, συγγίγνωσκε δὲ ὅμως, εἰ μὴ καὶ τιμῆς ἀξιοῖς, ἀλλὰ τούτου γε ἂν ἀξιοῖς. [30]

318 ἔφησθα, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, δυσχεραίνειν ὅτι ἦν ἐν τοῖς λόγοις μνήμη τῆς εἰς Σικελίαν ἀποδημίας αὐτοῦ, καὶ ὅτι τοῦ βίου δὴ καθάπτεσθαι τοῦ Πλάτωνος ἐν τούτοις ἔδοκοῦμεν· ἐχρῆν δὲ ἄρα τοῦτο μὲν χωρὶς που εἶναι, τὸν λόγον δὲ ἐλέγχειν, καὶ ταῦτά γε οὐκ ἔραστοῦ μόνον τὰ ἐγκλήματα, ἀλλὰ καὶ σωφρονοῦντος περὶ λόγους. ἀλλ' ὅρα δὴ μὴ ἀναίτιόν με αἰτιᾶ. ἐγὼ γὰρ οὐκ ἔλεγον δὴ που Πλάτωνα κακῶς, ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ τινὲ κρίνων, οὐδ' ἠτιώμην τὰς ἀποδημίας, ἵνα χείρων νομίζοιτο, ἀλλὰ κἂν τούτοις μαρτυρεῖν ἔφασκον ἑμαυτῷ τε καὶ ῥητορικῇ. δῆλον γὰρ ὅτι εἰ μὲν μικροῦ τινος ἄξιον ἦν τὸ ἀδικεῖσθαι, ἢ τὸ δίκην λαμβάνειν ἀδικηθέντα, οὐδ' ἂν ἐκείνον ἐπῆρεν οὐδεὶς πέλαγός τε τοσοῦτον πλεῖν καὶ παρ' ἄνδρα τύραννον ὑπὲρ τῶν Λίωνος πραγμάτων, οὐδέ γε ἐκεῖθεν ἀναστρέψαντο συμπράττειν ἅπαντα Δίῳ, κατελθεῖν τε βουλομένῳ καὶ δίκην ὧν ἐπεπόνθει λαμβάνειν. νῦν δὲ ἔργῳ μαρτυρεῖν αὐτὸν ὅτι οὐ φαύλης φύσεως οὐδὲ τῆς τυχοῦσης εἴη δυνάμεως τὸ τοῖς ἀδικεῖν ἐπιχειροῦσι μὴ ἐπιτρέπειν. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθὴ εἰσὶ μὲν οἱ τῶν λόγων δῆπουθεν ἀκούσαντες, εἰσὶ δὲ οἱ λόγοι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐῷ μεθ' ὅσης αἰδοῦς καὶ πραότητος περὶ αὐτῶν τούτων διειλέγμεθα, τοσοῦτον δεινότητος εἰσφερόμενοι ὅσον μήτε ἐκείνον διέβαλλε κάμοι κρεῖττω καθίστη τὸν λόγον, ἀλλ' εἰσεποιήσαμεν ὥσπερ παράβασιν χωρίον ἐξαίρετον αὐτῷ. οὗ σὺ εἰ μὲν ἤκουσας, ἀναμνήσθητι, εἰ δὲ μὴ ἤκουσας, μὴ προκαταγίγνωσκε. φέρε οὖν σοι ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀγωνιζόμενοι αὐτὰ ἐκ τοῦ βιβλίου παράσχωμαι. Ἐκ τοῦ βιβλίου. „Μικρὸν δέ τι βούλομαι διαλαβεῖν, μή τις ὅλως οἰηθῇ με τοῖς λόγοις τούτοις κατηγορεῖν Πλάτωνος, ἢ λέγειν κακῶς μετὰ ἀφορμῆς. ἐγὼ γὰρ οὔτε αὐτὸς ἐγκλημα δὴ που ποιοῦμαι εἴ που καὶ ὅπως οὖν ὥθηθαι δεῖν Πλάτων ἀποδημῆσαι οὔτ' εἰ ἄλλος τις προφέρει νοῦν ἔχειν ἡγοῦμαι, οὔθ' ὅλως ἔξω τῶν εἰς τὸν λόγον ἡκόντων οὐδὲν περιεργάζομαι, [ὥστε εἰ δεῖ καὶ τοῦτο εἰπεῖν καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις] μή πω τοσοῦτου μηδὲν ἄξιον ἔστω νικητήριον, ἀλλ' ἅ τε αὐτὸς ἔπραξε καὶ τίνων ἔπραξε χάριν καὶ ἅ αὐτὸς καθαρῶς εἴρηκε, ταῦτα συμβαίνειν φημὶ τοῖς ὑπὲρ τῆς ῥητορικῆς λόγοις καὶ τοσοῦτω δέω κακίζειν ἐκείνον τούτοις, ὥστε εἰ δεῖ καὶ τοῦτο εἰπεῖν, καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις σεμνύνειν αὐτὸν ἡγοῦμαι, εἰ τούτων ἐκείνοις ὑπεναντίως ἐχόντων μὴ τὰ ἔργα μηδὲ τὰς πράξεις αὐτοῦ

διαβάλλω, ἀλλ' ἐκ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων, ἃ μεθ' ἡμῶν καὶ ὧν ἡμεῖς ἀξιοῦμεν εἶναι τίθημι, ταῦθ' ἐτέρως ἔχοντα ἢ ὡς ἂν τις πιστεύσειεν ἀποφαίνω. ^[10]

319 “δοκεῖ σοι ταῦτα κακίζοντος ἐκεῖνον εἶναι, ἢ τινος αὐθαδεῖας ἢ προπετείας μετασχεῖν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. ἀλλ' εἰ δεῖ τι τούτοις ἔγκλημα ἐνεγκεῖν, μᾶλλον ἂν τις καλέσειε δικαίως εὐλάβειαν πλείω τῆς προσηκούσης. καίτοι ἐκεῖνός γε ὅπου καὶ μικρὸν ἐλέγχειν ἔχει τινὰ τῶν πρεσβυτέρων, ἢ καὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐνδόξων ἀνδρῶν, οὐδὲν ὑφίεται. ἀλλὰ μή πω περὶ τούτων. ἀλλὰ τί χρῆν με ποιεῖν ὧς πρὸς Διός; πότερον μὴ μνησθῆναι τὸ παράπαν τῆς εἰς Σικελίαν ἀποδημίας ὥσπερ τι τῶν ἀπορρήτων μέλλοντα ἐρεῖν; ἀλλ' οὔτε ψήφισμα συνήδειν ἀπαγορεῦον καὶ τῷ λόγῳ συνέφερε, καὶ ἅμα ἀληθὲς ἦν· καὶ γὰρ ἔπλευσεν οὐχ ἅπαξ καὶ ὑπὲρ τοῦ Δίῳνι γενέσθαι τὰ δίκαια. ἔστω δὲ ταῦτα· ἐφαίνετο δὲ ἐν τοῖς λόγοις Γοργίου εἰρηκῶς οὐ πολλοῦ τινος ἄξιον τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι. εἰ δὲ ταῦτα ἀσθενῆ καὶ τοῦ μηδενὸς ἄξια, ἐν μέσῳ μὲν δὴ πρόκειται, λυόντων δὲ οἱ σοφοὶ, εἰ βούλονται, καὶ κακῶς λέγοντες ἐμέ. πάντως συνηθέστερον κακῶς λέγειν ἢ εὖ. ἀλλὰ σὺν τινι ἔθει πρᾶτοτέρῳ καὶ σχήματι χρῆν μνησθῆναι περὶ αὐτῶν; οὐκοῦν ἤκουσας τῆς παραιτήσεως εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ νῦν. ὅτι δὲ οὐ τὰς παρὰ σοῦ ταύτας αἰτίας δείσαντες ὕστερον εἰσεποιήσαμεν ταῦτα, ἀλλ' ἀπ' ἀρχῆς ἐνῆν, κάλει τούτων μάρτυρας, εἰ βούλει, τοὺς ἀκούοντας. ἀλλὰ νῆ Δί' ἀνιάρων τοῦτο τοῖς Πλάτωνος ἐταίροις. ἕτερος λόγος οὗτος, οὐ πρὸς ἐμέ, ἀλλὰ πρὸς ὄντιναδήποτε. ἢ καὶ τοῦτο ἀδικῶ ὅτι τὰ ἐκ τῶν Νόμων αὐτοῦ παρεγραψάμην; καὶ ὅπως γε, ἐπεὶ καὶ δυσχεραίνουσι, κάκεῖνο ἐπιδείξουσιν ὡς οὐ τοῖς αὐτοῖς αὐτοῦ περιπίπτει λόγοις, ἐπειδάν τι φάσκη. ^[30]

320 Ἐκ τῶν Νόμων „Τοῖς δ' εὐδαιμόνως ζῶσιν ὑπάρχειν ἀνάγκη πρῶτον τὸ μὴ ἀδικεῖν ἄλλους, μήτε αὐτοὺς ὑφ' ἐτέρων ἀδικεῖσθαι. τούτοις δὲ τὸ μὲν οὐ πάνυ χαλεπὸν, τοῦ δὲ μὴ ἀδικεῖσθαι κτήσασθαι δύναμιν παγχάλεπον· καὶ οὐκ ἔστιν αὐτὸ τελέως ἔχειν ἄλλως ἢ τελέως γενόμενον ἀγαθόν.“ ἐπὶ τούτοις αὖ τοῖς ῥήμασι τί ἡμεῖς ἐφθегξάμεθα ἐν τῷ βιβλίῳ; Ἐκ τοῦ βιβλίου „Ἰοῦ ἰοῦ τῆς μαρτυρίας. τούτων ἐδεόμην. ταῦτα λέγει Πλάτων, ὁ τοῦ ἐπιγράμματος μετέχων καὶ δι' ὃν τὸ Ἀρίστωνος γένος θεῖον ὡς ἀληθῶς. τελέως ἄρα, ὧς δαιμόνιε, ῥητορικὴ καλὸν καὶ οὐ πρὸς παντὸς οὔτε λαβεῖν οὔτε κτήσασθαι. φαίνει γὰρ καὶ σὺ τοῦτό γε συγχωρῶν, ὅτι ἐπὶ τῷ μὴ ἀδικεῖσθαι τέτακται. οὐκοῦν ὅτε ἀδικεῖν μὲν οὐ προσηνάγκαζεν, ἀδικεῖσθαι δὲ οὐκ ἔῃ, ὡς δὲ ἐκ τοῦ λόγου συνέβαιεν, οὐδέτερον τούτων ἔῃ, οὔτε ἀδικεῖν οὔτε ἀδικεῖσθαι, εἰ μὲν καὶ τῆς φιλοσοφίας ὁ αὐτός ἐστιν ὅρος, φιλοσοφία τις οὕσα ἢ ῥητορικὴ φαίνεται, εἰ δὲ ἐξαρκεῖ τῇ φιλοσοφίᾳ μὴ ἀδικεῖν, ἢ ῥητορικὴ τελεώτερον· τὸ γὰρ χαλεπώτερον κτήσασθαι καὶ μεῖζον ἤδη προστίθῃσιν, ὅπως μὴδ' αὐτὸς ὑπ' ἄλλων ἀδικήσεται. πῶς οὖν τὸ αὐτὸ ἅμα μὲν τελέως ἀγαθὸν καὶ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν, ἅμα δ' ἔσχατον τῶν κακῶν καὶ κολακεία; ἢ πῶς ἐλάχιστον οἱ ῥήτορες δύνανται, εἴ γε οὗ παγχάλεπον κτήσασθαι δύναμιν, τοῦτ' αὐτοῖς περίεστιν; ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω συμβαλεῖν. εὐδαίμονες ἄρα, οὐκ ἄθλιοι, κατὰ τὸν Πλάτωνος λόγον οἱ ῥήτορες, εἴ γε ὁ μὲν τελέως ἀγαθὸς εὐδαίμων, τοῦτο δὲ οὐκ ἔστι κτήσασθαι μὴ τελέως ἀγαθὸν γενόμενον.“ πότερον ταῦτα ὀρθῶς καὶ ἀναγκαίως ἔχει ἐνεγκεῖν εἰς μέσον, ἢ καὶ τοῦτο ἀδικοῦμεν καὶ περιεργαζόμεθα, εἰ μὴ προσκυνοῦμεν, ὥσπερ εἰ κίστην ἀπόρρητα κρύπτουσιν; ἐγὼ δὲ οὐ τοῦτο ὥμην εἶναι τὸ τὰ πόρρητα ἐκφέρειν. ^[30]

321 καὶ ὅπως αὖ μὴ με φήσεις πικρότερα τοῦ δέοντος λέγειν. οὐ γὰρ ἔγωγέ τις τούτων αἴτιος, ἀλλ' ἔδει δέχεσθαι τὴν πρόκλησιν. αὕτη δὲ τίς ἦν; τολμᾶν ἀκροᾶσθαι, ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ ἴσους καὶ κοινούς ἀμφοῖν. Ἀλλὰ γὰρ ὀρθῶς ἐγὼ περὶ τούτων, ὡς ἔοικε, προεωρώμην καὶ προὔλεγον ὡς εἰ μὴ τις ἅπαντος τοῦ λόγου διακούσεται, οὐ μόνον οὐ τιμήσει τὰ πρέποντα, ἀλλ' οὐδὲ εἴσεται τοῦ πράγματος οὐδέν. διὰ ταῦτα ἡξίουσιν ἀκροᾶσθαι διὰ τέλους ὅστις μέλλει τὸ ἀγώνισμα πᾶν ὀψεσθαι καὶ ψῆφον ὀρθὴν καὶ δικαίαν ἐποίσειν. οὐδὲ γὰρ, ὧς ἄριστε ἀνδρῶν, οἱ δικασταὶ τοῦτον τὸν τρόπον κρίνουσι καὶ προοιμίου τινὸς ἢ διηγήσεως ἀκούσαντες

ἀπαλλάττονται, οὐδὲ αὖ ταῦτα παρέντες πρὸς μέρος τι τῶν εἰκότων συνῆλθον, ἢ ὅσον μιᾶς τινος μαρτυρίας ἀκοῦσαι ἢ τῆς ἐπανόδου τῶν εἰρημένων, ἀλλ' ἀκούσαντες ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος οὕτω τὴν ψῆφον φέρουσι· καὶ τοῦτο κάκεινοις οἶμαι λυσιτελεῖ. πρὸς τῶν θεῶν τῶν ὀρκίων οὐδὲ γε ὑμεῖς ὅταν ποιῆτε Ὀλύμπια, οὐχ οὕτως ἀγωνοθετεῖτε, τοῦ μὲν ἅπαντα ἀκούσαντες τῶν ἀγωνιστῶν, τοῦ δὲ ὅσον εἰσόδιον, ἢ τῶν μὲν ἐν μέσῳ τι, ἢ τῶν ἐν τέλει. πρὸς οὖν τί τοῦτο λέγω; ὅτι μικρῷ τινι τοῦ λόγου μέρει προστυχὼν ἀπὸ τούτου τὸ πᾶν ἔκρινας, προοιμίῳ δὲ οὐκ ἤκουσας οὐδὲ τῆς ὅλης καταστάσεως, ἣν ἐξῆν μηδὲν ἐλάττονος ἀξίαν νομίσαι τοῦ παντὸς ἀγῶνος, ὡς περὶ μέρους εἶπεῖν. τὸ γὰρ ἦθος ὅλον ἐνταῦθα ἂν μᾶλλον. ἐν αὐτοῖς γὰρ ἔγνωσ ὡς ἐπαινέσοντες πλέον τὸν ἄνδρα ἢ καθαιρήσοντες εἰσῆειμεν. οὕτω πᾶσαν αἰδῶ καὶ τιμὴν ἀπεδώκαμεν αὐτῷ, ὥστε εἰ αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ἔμελλεν ἀντερεῖν, οὐκ ἂν μοι δοκοίη μᾶλλον αὐτοῦ φείσασθαι. ^[25]

322 οἶμαι δὲ εἰ καὶ υἱὸς ἐκείνου ἔμελλεν ἀντερεῖν αὐτῷ, οὐκ ἂν πλείω τὴν παραίτησιν ἐποιήσατο, οὐδ' ἂν περιφανέστερον ἐκόσμησεν εἰς τοὺς Ἑλληνας. σὺ δὲ τούτων ἀπολειφθεὶς ὁμοῖος εἶ τῷ πρὶν ἀμφοῖν ἀκοῦσαι τὸν μῦθον δικάζοντι. καίτοι ἕτερός γ' ἂν ἔχων συνέχειαν ἐπελάθετο καὶ αὐτὸς ἑαυτοῦ, μὴ ὅτι τοῦ ἀντιπάλου, καὶ τὸ προκείμενον δεικνὺς οὐδὲν ἂν πλέον ἐζήτηι. ἐγὼ δὲ ὥσπερ δεδοικῶς μὴ φαυλότερος περὶ ταῦτα ἐκεῖνος νομισθῇ, τὸ ἐκείνου σπεύδων παρὰ πάντα τὸν λόγον διαγίγνομαι· καὶ τῆς ἀποδείξεως οὕτω συνεχοῦς καὶ πυκνῆς οὔσης, ἐξέστω γὰρ εἶπεῖν, τὸ σχῆμα τῶν λόγων τῶν πρὸς τὸν ἄνδρα οὐχ ἦττον ἀγαστόν ἐστιν, ὅτι οὐχ ἐτέρως μὲν τὴν κρηπῖδα ὑπέθηκα, ἐτέρως δὲ τὸ λοιπὸν ἐπήγαγον, ἀλλ' ἀκολουθεῖ πανταχοῦ τῷ λόγῳ τὸ τοῦ ἀνδρὸς προορώμενον, καὶ δείκνυμεν ὅτι ἀντιλέγοντες τὰ ἀναγκαῖα κοσμοῦμεν ἐκ περιουσίας. καίτοι ἐβουλόμην ἂν ἐκεῖνον οὕτως ἀντειπεῖν μοι δεῦρο γενόμενον, ἀλλ' ἴσως ἦττον ἂν τοῦ τοιούτου ἐμέλησεν αὐτῷ. Σκόπει τοίνυν καὶ τὰ ἐπὶ τῆς τελευτῆς τῶν λόγων ὡς ἀκόλουθα τῷ προοιμίῳ· τοῦτο μὲν περὶ τῶν τῷ ὄντι ῥητόρων διαλεγόμενοι, Πλάτων δ' ἡμῖν ποῦ χοροῦ, φαμέν, στήσεται; ἡμεῖς μὲν αὐτὸν ἐν τῷ καλλίστῳ τάττειν ἔτοιμοι τοιουτοῖσι τοῖς ῥήμασιν, οὐ γὰρ τό γ' ἀκριβέστερον μέμνημαι· τοῦτο δὲ ἐτέρων τινῶν ἀνθρωπίσκων μνησθέντες, πρὸς δὲ δὴ Πλάτωνα, τὸν τῶν ῥητόρων πατέρα τε καὶ διδάσκαλον, οὕτως οἶμαι τὸ ἐφεξῆς εἰρήκαμεν, καὶ τοσαῦτά γ' ἐστὶν οὐ τὸν βίον τὸν ἐκείνου καὶ τοὺς λόγους εἰς ὅσον οἶόν τε σεμνύνοντος, καὶ ταυτὶ πάντα ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀκριβολογοῦμαι καὶ διεξέρχομαι, φησὶ Δημοσθένης, ἐπεὶ τό γε τοῦ Πινδάρου πολλοὶ ὕμνουσι Χρὴ δὲ πᾶν ἔρδοντ' ἀμαυρῶσαι τὸν ἐχθρόν. ἐχθρὸν δὲ που λέγει τὸν ἀντίπαλον. καὶ σχεδὸν ἔν τε ταῖς σφαιρομαχίαις καὶ τοῖς γυμνικοῖς αὐτοῖς ἀγῶσι, προσθήσω δὲ καὶ ἵππικοις, οὕτως ὀρώμεν οὐ τοῖς τῶν ἀντιπάλων βουλήμασιν ἀκολουθοῦντας τοὺς περὶ τῆς νίκης ἐρίζοντας, ἀλλὰ τὰ αὐτοῖς συμφέροντα καὶ ποιοῦντας καὶ λέγοντας, ἕως ἂν μή τις περιφανῶς κωλύῃ νόμος. ^[35]

323 ὥστ' εἰ τὰ μάλιστα μὴ πρὸς ἡδονὴν τισιν ἦσαν οἱ λόγοι, ἔλεγχον δὲ εἶχον ἢ τῶν λόγων τῶν ἐκείνου ἢ τοῦ βίου, ἀρχαῖος ὁ νόμος χρῆσθαι τοῖς τοιούτοις, καὶ οὐκ ἐγὼ κατέδειξα αὐτὸν, ἀλλὰ παντάπασα παλαιός ἐστιν· ἢ δέδοικα αὖ λέγειν μὴ Πλάτων ὁ καταδείξας αὐτὸν ἦ· κάμοι μὲν ἀπολελόγηται μετρίως ὑπὲρ τῆς αἰτίας, ὡς ἐγὼ νομίζω· ὅτι δὲ ἐκεῖνός ἐστιν ὁ οὐ πάνυ φροντίζων εἴ του δέοι καθάπτεσθαι, μάλιστα μὲν εἰκὸς ἄμεινόν σε ταῦτα ἐπίστασθαί τε καὶ μεμνησθαι τούτοις σχολάζοντα, ἃ δ' οὖν κἀγὼ μέμνημαι φέρε ἀναμνήσθητι. καὶ ὅπως αὖ μὴ με φήσεις Πλάτωνος κατηγορεῖν. οὐ γὰρ κατηγορίας ἔνεκα ἐκείνου, ἀλλ' ἀπολογίας ἔνεκα παρ' αὐτοῦ χρήσομαι τῷ παραδείγματι. ὅτι δὲ ἄκων εἰς τούτους ἐμπίπτω τοὺς λόγους σχεδὸν οἶσθα. οὐδὲ γὰρ ἐξ ἀρχῆς οὕτως ἐκείνους ἐποίουν τοὺς ὑπὲρ τῆς ῥητορικῆς ὡς ἀπολογίας μοι δεῖσαν. οὐχ ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης αὐτῷ βούλεται παράκλησιν τοῖς μέλλουσι πολιτεύεσθαι ἐπιμελείας ἑαυτῶν; προελθὼν δὲ τοῦ λόγου κακίζει Περικλέα οὐ πάνυ τι οὐδὲ τοῦ πράγματος ἀναγκάζοντος. παρρησιάζομαι γὰρ πρὸς σὲ καὶ πρὸς αὐτὸν Πλάτωνα. σκέψαι δὲ ἐκ τῶν

ρήμάτων. Ἐκ τοῦ βιβλίου „Ἀμαθία γὰρ συνοικεῖς, ὦ βέλτιστε, τῇ ἐσχάτῃ, ὡς ὁ λόγος σου κατηγορεῖ καὶ σὺ σαυτοῦ. διὸ καὶ ἄττεις ἄρα πρὸς τὰ πολιτικὰ πρὶν παιδευθῆναι. πέπονθας δὲ τοῦτο οὐ σὺ μόνος, ἀλλὰ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν πραττόντων τὰ τῆσδε τῆς πόλεως, πλὴν ὀλίγων καὶ ἴσως γε τοῦ σοῦ ἐπιτρόπου Περικλέους.“ ἔστω ταῦτα ἀναγκαῖα, εἰ βούλει, μέχρι τούτου „Πέπονθας δὲ τοῦτο οὐ σὺ μόνος, ἀλλὰ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν πραττόντων τὰ τῆσδε τῆς πόλεως,“ τὸ δὲ λοιπὸν ὦ πρὸς θεῶν τί βούλεται τῷ σοφῷ ἀνδρὶ „πλὴν ὀλίγων τε καὶ ἴσως τοῦ σοῦ ἐπιτρόπου Περικλέους;“ ἀλλ’ ὅτι ἡ ἐκβολὴ αὕτη ἐστὶν ἐξεπίτηδες ἐζητημένη ὑπὲρ τοῦ κακῶς εἰπεῖν Περικλέα αὐτὸς μαρτυρήσει. καὶ ὅπως μὴ πάλιν ἀχθεσθῆς ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ. ^[30]

324 σκόπει γὰρ αὐτὰ ἃ λέγει. Ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου „Λέγεται γέ τοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἀπὸ ταῦτομάτου σοφὸς γεγονέναι, ἀλλὰ πολλοῖς καὶ σοφοῖς συγγεγονέναι, καὶ Πυθοκλείδῃ καὶ Ἀναξαγόρῃ· καὶ νῦν ὅτι τηλικούτος ὢν Δάμῳνι σύνεστιν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα. τί οὖν; ἤδη τίνα εἶδες σοφὸν ὄντιναοῦν ἀδυνατοῦντα ποιῆσαι ἄλλον σοφὸν ἢ περ αὐτός; ὥσπερ ὅς σε ἐδίδαξε γράμματα αὐτός τε ἦν σοφὸς καὶ σὲ ἐποίησε τῶν τε ἄλλων ὄντιναοῦν ἐβούλετο; ἦ γάρ; Ναί. Οὐκοῦν καὶ σὺ ὁ παρ’ ἐκείνου μαθὼν ἄλλον οἷός τε ἔσῃ; Ναί. Καὶ ὁ κιθαριστὴς δὲ καὶ ὁ παιδοτρίβης ὡσαύτως. Πάνυ γε. Ἰκανὸν γὰρ δὴ πού τοῦτο τεκμήριον τῶν ἐπισταμένων ὅτι οὖν ὅτι ἐπίστανται, ἐπειδὴν καὶ ἄλλον τίνα οἰοί τε ὥσιν ἀποδείξαι ἐπιστάμενον. Ἐμοιγε δοκεῖ. τί οὖν ἔχεις εἰπεῖν, Περικλῆς τίνα ἐποίησε σοφὸν ἀπὸ τῶν υἱέων ἀρξάμενος; τί δὲ εἰ τῷ Περικλέους υἱέε ἡλιθίῳ ἐγενέσθην, ὦ Σώκρατες; Ἀλλὰ Κλεινίαν τὸν σὸν ἀδελφόν. τί δ’ ἂν αὖ Κλεινίαν λέγοις, μαινόμενον ἄνθρωπον; Ἐπειδὴ τοίνυν Κλεινίας μὲν μαίνεται, τῷ δὲ Περικλέους υἱέε ἡλιθίῳ ἐγενέσθην, σοὶ τίνα αἰτίαν ἀναθῶμεν, διότι σε οὕτως ἔχοντα περιορᾷ; Ἐγὼ, οἶμαι, αἴτιος, οὐ προσέχων τὸν νοῦν. Ἀλλὰ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων δοῦλον ἢ ἐλεύθερον εἰπὲ ὅστις αἰτίαν ἔχει διὰ τὴν Περικλέους συνουσίαν σοφώτερος γεγονὼς, ὥσπερ ἐγὼ ἔχω σοὶ διὰ τὴν Ζήνωνος Πυθόδωρον τὸν Ἰσολόχου καὶ Καλλιᾶν τὸν Καλλιᾶδου· ὢν ἑκάτερος Ζήνωνι ἑκατὸν μνᾶς τελέσας σοφός τε καὶ ἐλλόγιμος γέγονεν. Ἀλλὰ μὰ Δί’ οὐκ ἔχω.“ πράγματά σοι παρέχουν ἔοικα· οὐ μέντοι πλείω ἢ ἐμαυτῷ καὶ τῷ ὑπογραφεῖ. περὶ γὰρ λύχνων ἀφὰς ταῦτα ἐζητεῖτο, καὶ ἔδει πρὶν εἰς εὐνὴν ἰέναι τέλος ἔχειν. Οὐκοῦν ὁ λέγω σκόπει. ταῦτα εἰ μὲν ἀναγκαῖα τῷ λόγῳ, καὶ τὰ παρ’ ἡμῶν εἰς ἐκεῖνον μετέχει τῆς ἀπολογίας, εἰ δὲ μὴ ἀναγκαῖα, ὅρα τὸ περιὸν τῆς εὐγνώμοσύνης. ^[30]

325 ἐγὼ μὲν γὰρ ἐφαινόμην οὐδ’ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀναγκαίοις ἀποτόμως τῷ λόγῳ χρώμενος, ἀλλὰ πεφεισμένως καὶ σχηματιζόμενος τὰ πρέποντα, ὁ δ’ ἀνδρὶ τῶν κατ’ αὐτὸν ἐνδοξοτάτῳ οὕτῳ ῥαδίως ἀμαθίαν ἐγκέκληκε, καὶ ταῦτα ἀκούοντος μειρακίου ἐπιτηδείῳ καταφρονῆσαι καὶ ὁτουοῦν, καὶ ὧ θεῖός τε καὶ ἐπίτροπος καὶ ἀντὶ τοῦ πατρὸς ἂν ἦν. ὥστ’ ἐγὼ μὲν οὐδὲ ψέγω οὐδ’ ἐξελέγξω, δέδοικα δὲ μή τις ἐμοῦ γοργότερον βλέπων φῆ συνωδὰ ταῦτα εἶναι ταῖς αἰτίαις ἃς Σωκράτης εἶχεν, ὡς ἀναπείθων τοὺς νέους τῶν πρεσβυτέρων καταφρονεῖν. καὶ ἐὰν δὴ λέγω ὅτι Περικλέα φασὶ καὶ τὰ ἴδια οὐδὲν ἀτιμότερον βιῶναι Σωκράτους σεμνότητος ἕνεκα κὰν ταῖς στρατείαις ταῖς κοιναῖς λυσιτελέστερον εἶναι Σωκράτους συμπάροντα, ἐὰν ταῦτα λέγω, φήσεις με ῥητορεύειν. οὐκοῦν ταῦτα ἐὼ σὴν χάριν. ἀλλὰ τοσοῦτον δέομαι πυθέσθαι, ποῦ ταῦτα ἀναγκαῖον ἐγκαταμίξαι τοῖς διαλόγοις; οὐ γὰρ ἂν μοι θαυμαστὸν εἴη εἰ μηδεὶς ἔχοι δεῖξαι. τεκμαίρομαι δ’ ἐνὶ μικρῷ. εἰ γὰρ τις ἅπαν τοῦτο ἐξέλοι, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ „Πέπονθας δὲ οὐ σὺ μόνος τοῦτο, ἀλλὰ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν πραττόντων τὰ τῆσδε τῆς πόλεως“ ἢ καὶ ἔτι ἀπ’ ἐκείνου „Διὸ καὶ ἄττεις ἄρα πρὸς τὰ πολιτικὰ πρὶν παιδευθῆναι“ μέχρι τοῦ „Ἀλλὰ μὰ Δί’ οὐκ ἔχω,“ εἰ τοῦτό τις ἐξέλοι, τί χείρων ὁ λόγος γίνεταί, ἢ τί ἥττον προτρέπει τὸν Ἀλκιβιάδην, ἐὰν οὕτω τὸ συνεχὲς ἦ „Ἀμαθία γὰρ συνοικεῖς, ὦ βέλτιστε, τῇ ἐσχάτῃ, ὡς ὁ λόγος σου κατηγορεῖ καὶ σὺ σαυτοῦ. εἶεν. τί οὖν διανοεῖ περὶ σεαυτοῦ; πότερον ἔαν ὡς νῦν ἔχεις, ἢ ἐπιμελείαν τίνα ποιῆσθαι;“ τί χείρων ἐγίγνετο ὁ λόγος, εἰ ταῦτα οὕτως ὡς εἶχεν; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. εἰ γὰρ τῶν

ἄλλων τισὶ τῶν πολλῶν ἐβούλετο ἐπιτιμῆσαι προτροπῆς ἕνεκα τοῦ μεираκίου, ἐξῆν ὅπερ εἶρηκα ποιῆσαι. διείλεκται γάρ που καὶ περὶ τούτων ἰδίᾳ, ὡς οὐ χρή πρὸς τὸν δεῖνα ὁρᾶν αὐτὸν, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀληθινοὺς ἀνταγωνιστάς. οὐκοῦν δεινὸν, εἰ Πλάτων μὲν κωμωδεῖ Περικλέα μηδεμιᾶς ἀνάγκης οὔσης, ἡμῖν δὲ μηδὲ τοσοῦτον εἰπεῖν ἄνευ μέμψεως ἐξέσται ὡς ἀπεδήμησε Πλάτων εἰς Σικελίαν. ^[30]

326 καίτοι τί τοῦτο αἰσχυρόμεθα οἱ φιλοῦντες ἐκεῖνον; Παρμενίδης τοίνυν ἔστιν αὐτῷ σύγγραμμα θεῖον. τί οὖν πρὸς τὸ ἔν καὶ πολλὰ καὶ τὰς πολλὰς ταύτας στροφὰς τὸ γενέσθαι Ζήνωνα παιδικὰ Παρμενίδου; ποῦ τοῦτο ἀναγκαῖον ἦν προφέρειν ἀνδρὶ τηλικούτῳ; ἀλλ' ὅμως εἶρηκε κόσμου τινὸς ἕνεκα τῶν λόγων. ἀλλὰ νῆ Δία ὡς Ὅμηρον μύρῳ χρίσας ἐκπέμπει χελιδόνος τιμὴν καταθεῖς, οὕτως ἡμεῖς Πλάτωνα ἐκπέμπειν ἐκ τῶν πόλεων ἐκελεύομεν ἢ μετ' ἀδείας τοσαύτης κακῶς αὐτὸν εἰρήκαμεν; ἢ τούτους πάλιν αὖ τοὺς Γοργίειους λόγους παραιτούμεθα μὴ δυσχεραίνειν ἐὰν διαγράφωμεν, ὥσπερ ἐκεῖνος βούλεται τὸν Ὅμηρον διαγράφειν, ὥσπερ εἰ τις ἑλλανοδίδης πρὸς ἐπῶν κρίσιν ἥρημένος; ἀλλὰ τοὺς ἐταίρους τοῦ Πλάτωνος κωμωδοῦμεν ὥσπερ ἐκεῖνος τοὺς Ὀμήρου, καὶ ταῦτα μέντοι πρὸς θεῶν τί τοῦ λόγου προσαναγκάζοντος αὐτόν; οὐ γὰρ ἔγωγε ἐπινοῶ. οὐκ ἂν οἱ φύλακες καθ' αὐτοὺς ᾤκουν, εἰ μὴ κακῶς Ὅμηρος ἦκουσεν; ἀλλὰ γυναιῖκες κοιναὶ ταῦτα ἐπηνάγκαζον; ἀλλ' ἡ χιλιέτης πορεία χεῖρον ἂν εἶρητο αὐτῷ, εἰ μὴ Κρεόφυλος ἦκουσε κακῶς; ἀλλὰ τί τοῦτο ἐβούλετο αὐτῷ κωμωδεῖν Ὅμηρον διὰ κενῆς; καὶ μὴν οὐδὲ αὐτό γε τοῦτο παρητήσατο εἰς τοσοῦτον οὔτε ἀρχόμενος τῶν πρὸς αὐτὸν λόγων, ὥσπερ ἡμεῖς πολλὰ παρητησάμεθα, οὔτε ἐν τοῖς ὕστερον, ἀλλ' ἐν γὰρ τοῦτ' εἴπε βραχὺ, ὡς οὐ πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ἀνὴρ. ἡ δὲ ἀλήθεια οὐκ ἐπηνάγκαζε Κρεόφυλον ἄγειν εἰς λόγον. ἢ Πλάτωνι μὲν καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων ἐξέσται διασύρειν οὐς βούλεται καὶ διὰ τούτων ἐτέρους πάλιν, ἡμῖν δὲ οὐδὲ ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν ἐκείνου τοὺς ἐκείνου λόγους ἐλέγχειν ἐξέσται; καὶ τὸ μὲν δὴ περὶ τῶν ἐπῶν ἀφῶμεν αὐτῷ καταστάσεώς γ' ἕνεκα τῆς πολιτείας διερευνᾶν, καίτοι κἀνταῦθ' αἱ τις ἂν ἔχοι ὑπολαβεῖν αὐτῷ, τί δ' ἐστὶ τοιοῦτον; εἰ μὲν γὰρ ὅλως ἔμελλες χρῆσθαι τῷ ποιητῇ, χρῆν ἐξαλείφειν ἅ γε μὴ προσίεσο· εἰ δὲ ἀπλῶς ἐκπέμπεις αὐτὸν καὶ οὐδέσιν οὐδὲ ὧν ἐπαινεῖς ἕξ ὁμιλεῖν τὴν σαυτοῦ πόλιν, πράγματα σαυτῷ παρέχεις, τὰ μὲν ἐξαίρων, τὰ δὲ ἐγκαταλείπων. ^[5]

327 δῶμεν οὖν, εἰ βούλεται, ἡδύσματος ἕνεκα τῶν λόγων αὐτῷ καὶ διατριβῆς ταῦτ' εἰρῆσθαι. ἢ δεῖ τοῖς πεπολιτευμένοις ἅπασιν αὐθις ἐπ' αὐτὸν ἐπανόδου; ἄρ' οὐ φιλοτιμία λαμπρά; ἦδη γὰρ ἀποκαλύψας ἐγὼ λέγω. Ἐκ τῆς Πολιτείας „ὦ φίλε Ὅμηρε, εἴπερ μὴ τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας εἶ ἀρετῆς πέρι εἰδῶλου δημιουργὸς, ὃν δὴ μιμητὴν ὠρισάμεθα, ἀλλὰ καὶ δεύτερος, καὶ οἷός τε ἦσθα γινώσκειν ὅποια ἐπιτηδεύματα βελτίους ἀνθρώπους ἢ χεῖρους ποιεῖ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, λέγε ἡμῖν, τίς τῶν πόλεων διὰ σὲ βέλτιον ᾤκησεν, ὥσπερ διὰ Λυκοῦργον Λακεδαιμόνιοι καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς πολλὰ μεγάλα τε καὶ σμικραῖ; σὲ δὲ τίς αἰτιᾶται πόλις νομοθέτην γεγονέναι καὶ σφᾶς ὠφεληκέναι; Χαρώνδαν μὲν γὰρ Ἰταλία καὶ Σικελία καὶ ἡμεῖς Σόλων, σὲ δὲ τίς ἔξει τινὰ εἰπεῖν; Οὐκ οἶμά γε, ἔφη ὁ Γλαῦκων· οὐκ οὐκ λέγεταί γε οὐδ' ὑπ' αὐτῶν Ὀμηριδῶν. Ἀλλὰ δὴ πόλεμος ἐπὶ Ὀμήρου ὑπ' ἐκείνου ἄρχοντος ἢ συμβουλευόντος εὖ πολεμηθεὶς μνημονεύεται; Οὐδεὶς. ἀλλ' οἷα δὴ εἰς τὰ ἔργα σοφοῦ ἀνδρὸς πολλὰ ἐπίνοια καὶ εὐμήχανοι εἰς τέχνας, ἢ τινες ἄλλαι πράξεις λέγονται, ὥσπερ αὖ θάλεω πέρι τοῦ Μιλησίου καὶ Ἀναχάρσιος τοῦ Σκύθου; Οὐδαμῶς τοιοῦτον οὐδέν. Ἀλλὰ δὴ εἰ μὴ δημοσίᾳ, ἰδίᾳ τισὶν ἡγεμῶν παιδείας ζῶν αὐτὸς λέγεται Ὅμηρος γενέσθαι, οἱ ἐκεῖνον ἡγάπων ἐπὶ συνουσίᾳ καὶ τοῖς ὑστέροις ὁδὸν τινὰ παρέδωκαν βίου Ὀμηρικὴν, ὥσπερ Πυθαγόρας αὐτὸς τε ὑπερβαλλόντως ἐπὶ τούτῳ ἡγαπήθη καὶ οἱ ὕστερον ἔτι νῦν τρόπον τὸν αὐτὸν ἐπονομάζοντες τοῦ βίου διαφανεῖς πη δοκοῦσιν εἶναι ἐν τοῖς ἄλλοις; Οὐδ' αὖ, ἔφη, τοιοῦτον· οὐδὲν λέγεται. ^[30]

ὁ γὰρ Κρεόφυλος, ὦ Σώκρατες, ἴσως, ὁ τοῦ Ὀμήρου ἐταῖρος, ἔτι πρὸς παιδιὰν φανείη, εἰ τὰ λεγόμενα περὶ Ὀμήρου ἀληθῆ. Λέγεται γὰρ οὖν, ἦν δ' ἐγώ. Ἀλλ' οἶε, ὦ Γλαύκων, εἰ τῷ ὄντι οἷός τε ἦν παιδεύειν ἀνθρώπους καὶ βελτίους ἀπεργάζεσθαι Ὅμηρος, ἅτε περὶ τούτων οὐ μιμεῖσθαι, ἀλλὰ γιγνώσκειν δυνάμενος, οὐκ ἄρ' ἂν πολλοὺς ἐταίρους ἐποίησατο καὶ ἐτιμᾶτο καὶ ἡγαπᾶτο ὑπ' αὐτῶν; ἀλλὰ Πρωταγόρας μὲν ἄρα ὁ Ἀβδηρίτης καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ ἄλλοι πάμπολλοι δύνανται τοῖς ἐφ' αὐτῶν παριστάναι, ἰδίᾳ συγγιγνόμενοι, ὡς οὔτε πόλιν οὔτε οἰκίαν τὴν ἑαυτῶν διοικεῖν οἱοί τ' ἔσονται, ἐὰν μὴ σφεῖς αὐτῶν τῆς οἰκίας ἐπιστατήσωσι, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ οὕτω σφόδρα φιλοῦνται ὥστε μόνον οὐκ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς περιφέρουσιν αὐτοὺς οἱ ἐταῖροι. Ὅμηρον δ' ἄρα οἱ ἐπ' ἐκείνου, εἶπερ οἷός τ' ἦν πρὸς ἀρετὴν ὀνίνα ἀνθρώπους, καὶ Ἡσίοδον ῥαψωδεῖν ἂν περιιόντας ἂν εἶων, καὶ οὐ μᾶλλον ἂν αὐτῶν ἀντείχοντο ἢ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἡνάγκαζον παρὰ σφίσιν οἴκοι εἶναι, ἢ εἰ μὴ ἔπειθον, αὐτοὶ ἂν ἐπαιδαγώγουν ὅπῃ ἦσαν, ἕως ἱκανῶς παιδείας μεταλάβοιεν; Παντάπασι, ἔφη, δοκεῖς μοι, ὦ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγειν. Οὐκοῦν τιθώμεν ἀπὸ Ὀμήρου ἀρξάμενοι πάντας τοὺς ποιητικοὺς μιμητὰς εἰδῶλων ἀρετῆς εἶναι καὶ τῶν ἄλλων περὶ ὧν ποιοῦσιν ἀληθείας οὐχ ἄπτεσθαι;“ Ταῦτα, ὦ πρὸς τῶν θεῶν, τίνας τὰς ἀνάγκας ἢ τίνα τὴν εὐπρέπειαν ἔχει; τίς ἀνέξεται Χαρώνδαν πρὸ Ὀμήρου ταττόμενον καὶ Πρωταγόραν καὶ Πρόδικον καὶ ἄλλους παμπόλλους; ὁ δὲ αὐτὸς οὗτος Πρόδικος ἐν τοῖς αὐτοῦ πολὺν κατάκειται μάλα γελοῖως καὶ ὁ Πρωταγόρας εἰς τὸν Ἰππίαν παραβλέπει καὶ ὁ Ἰππίας ληρεῖ. τί ταῦτα συντελεῖ, φαίη τις ἂν, τοῖς θαυμαστοῖς αὐτοῦ δόγμασιν; ἀλλ' ὅμως τούτους τοὺς ἐτέρωθι γελοίους ἐνταῦθα ἐν εὐφημίᾳ τέθειται, οὐχ ἵνα τούτους ἐπαινέσειεν, ἀλλ' ἵνα Ὀμήρῳ, ἀηδὲς μὲν εἰπεῖν, τὸ δὲ ἀληθὲς ἀποκρύψασθαι μὴ ἀνεχόμενος, ἐπηρεάσειε, λέγω. ^[30]

329 τίς γάρ ἐστιν ὁ λέγων „Καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον“ καὶ „Τὸν δὲ μέτ' εἰσενόησα;“ οὐκοῦν ἐκείνους μὲν διὰ τῶν Ὀμήρου κωμωδεῖ, Ὅμηρον δ' αὖ δι' ἐκείνων. παρενθήκη δὲ καὶ Ἡσίοδος αὐτῷ γέγονεν. ὥστ' ἐγὼ θαυμάζω τίνας ἂν τὰς βλασφημίας εἰς αὐτοὺς ἐποίησατο, εἰ τὴν πόλιν αὐτὴν διέβαλλον, ἢ τὴν πολιτείαν ἀφηροῦντο, ὅπότ' οὐδὲν ἔχων ἕτερον προφέρειν ἢ ὅτι πλείους ἴσως τοῦ δέοντος ἐπαινοῦσιν, αὐτὸς οὕτως ἀνομοίως αὐτοῖς προσενήνεκται. ἀτὰρ, ὦ ἄριστε Καπίτων, ἐνεθυμήθην καὶ τοῦτο μεταξὺ τῶν λόγων ὅτι πάντα εἰδωλά ἐστι τῷ ἀνδρὶ, καὶ τοῦτο μὲν οἱ ποιηταὶ μιμηταὶ εἰδῶλων ἀρετῆς, τοῦτο δὲ ἡ ῥητορικὴ πολιτικῆς μορίου εἰδῶλον. „Εἰδῶλων δὲ πλέον πρόθυρον“ φαίη ἂν εἰς αὐτὸν Ὅμηρος. πότερον ταῦτα θρασύτερα καὶ προπετέστερα, ἢ τὰμὰ, ἐν οἷς φημι Πλάτωνα ἀποδημῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ φημι ταῦτα λέγειν οὐ τὴν ἀποδημίαν κακίζων, ἀλλὰ τῇ ἀποδημίᾳ τὸν λόγον πιστούμενος. ναί, ἀλλ' ἀπεστερήκαμεν αὐτὸν δόξης φιλοσοφίας, ὥσπερ ἐκεῖνος τοὺς μὲν τῆς τραγωδίας ποιητὰς οὐδ' ἐν λόγῳ τίθησιν, Ὅμηρον δὲ τραγωδιοποιὸν προσεῖρηκεν, οὐ τοῦτον τούτῳ κοσμῶν, ἀλλὰ τούτους μὲν διὰ τούτων κολούων, τοῦτον δὲ ὧ τιμᾷ καθαιρῶν. πλέον γὰρ οἶμαι τὴν τραγωδίαν Ὀμήρῳ συνήδεσαν οἱ Ἕλληνες. ἀλλ' Ἐπίχαρμος δῆτα δικαίως αὐτῷ κωμωδίας ἄκρος, ὧ ταῦτ' ἄριστα φαίην ἂν ἔγωγε ἔχειν ὅσα τῆς φωνῆς τῆς Ἀττικῆς ἐστὶν ἐγγυτάτω. οὐκοῦν δεινὸν, εἰ οὗτος μὲν καὶ τραγωδιοποιὸς καὶ κωμωδιοποιὸς καὶ πόλιν καὶ πολιτείαν καὶ νόμους αὐτῷ καθίστησιν, ἡμῖν δὲ μηδὲ λόγου τινὸς ἐξέσται πρὸς αὐτὸν ἀμφισβητῆσαι, καὶ ταῦτα οὐ μύρῳ ἐπαλείφουσιν αὐτὸν, ἀλλὰ λόγοις τοῖς εὐφημοτάτοις καὶ ὧν οὐδ' ἂν αὐτὸς μείζους ἡξίωσεν ἀκούειν ὑπὲρ αὐτοῦ. ^[30]

330 εἰ γὰρ ἐν μόνον εἵπομεν ἀρχόμενοι τῶν λόγων τῶν πρὸς αὐτὸν, καλῶ δὲ ἐπὶ τῷ τολμήματι καὶ Ἑρμῇ λόγιον καὶ Ἀπόλλω μουσηγέτην καὶ Μούσας ἀπάσας, εἰ τοῦτο μόνον τὸ πάσας ἐπεθήκαμεν, τίς εἰς τοσοῦτον ἂν ἡρκῶς ἦν Πλάτωνα; μὴ γάρ τοι νομίσης ῥῆμα ἄλλως ἐφόλκιον εἶναι τοῦτο, ὥσπερ Ὀμήρῳ ἐστὶ „Μοῦσαι δ' ἐννέα πάσαι,“ ἀλλ' εἰ περὶ τῶν ἑαυτοῦ λέγειν ἔξεστιν, ἀμήχανον ὅσον ἐστὶ τὸ τῆς προσθήκης. νῆ Δί', εἴποι τις ἂν. ἀλλ' ἐν τούτοις

μόνοις ἡμῶν πλείω περιεργάζεται, τὰ δ' ἄλλα μεστὸς εὐλαβείας ἀνήρ; οὐκ Ἀριστοφάνει μὲν
λύγγα προσάπτει, οὐδὲν πρὸς λόγον, μᾶλλον δὲ καὶ παντελῶς πρᾶγμα ἄχαρι καὶ ἀπᾶδον τῶν
περὶ ἔρωτος λόγων, τοσοῦτον δὲ ἀπέχει τοῦ ἀναγκαῖα ἢ τοῦ ἀληθοῦς λέγειν ὥστε ὅλην δὴ πού
τὴν συνουσίαν ἔψευσται καὶ τοὺς τεθνεῶτας ὡς ζῶντας συμπλάττει. γνοίης δ' ἂν ἐξ αὐτῶν τῶν
λεγομένων. Μαντινεῖς μὲν γὰρ, ὧν ἐν τῷ λόγῳ μέμνηται λέγων ὡς ἐπὶ Ἀρκάδων διωκίσθησαν
ἐπὶ τοῦ δεῖνος ἄρχοντος, Σωκράτης δὲ ἐτεθνήκει πρὸ τόσοῦ καὶ τόσοῦ, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης αὐτῷ
λύζει τε καὶ λέγει ταῦτα πρὸς τοῦ Σωκράτους, εἴτ' ἐκεῖνῳ μὲν ἔνια καὶ μηδαμῇ συμβαίνοντα
ἔξεστι συμπλάττειν, κἂν ἔξω φανερώς ἢ τοῦ λόγου, ἡμῖν δὲ ἄρα τίς μνησικακήσει εἴ τι τῶν ὑπ'
αὐτοῦ πραχθέντων ἠνέγκαμεν εἰς μέσον; ^[25]